

Een schild tegen depressie

De neurocognitieve werkingsmechanismen van preventieve
cognitieve therapie bij terugkerende depressie

Marie-José van Tol

Cognitive Neuroscience Center
Biomedical Sciences of Cells & Systems
Universitair Medisch Centrum Groningen

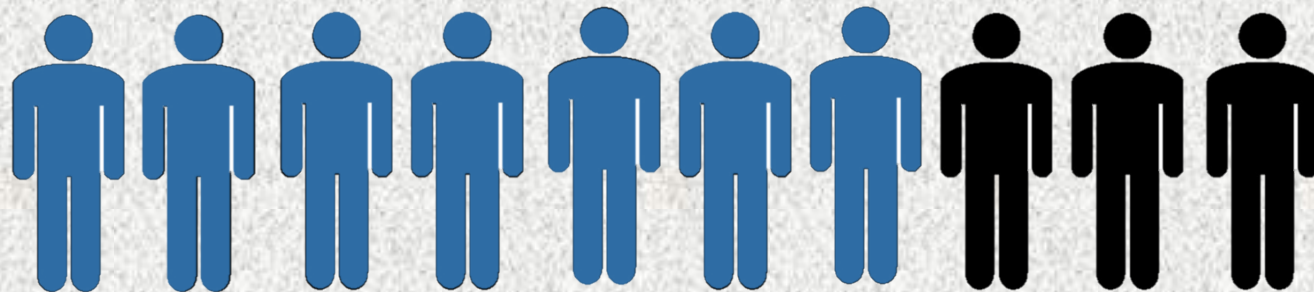
umcg

DEPRESSIE

DEPRESSIE

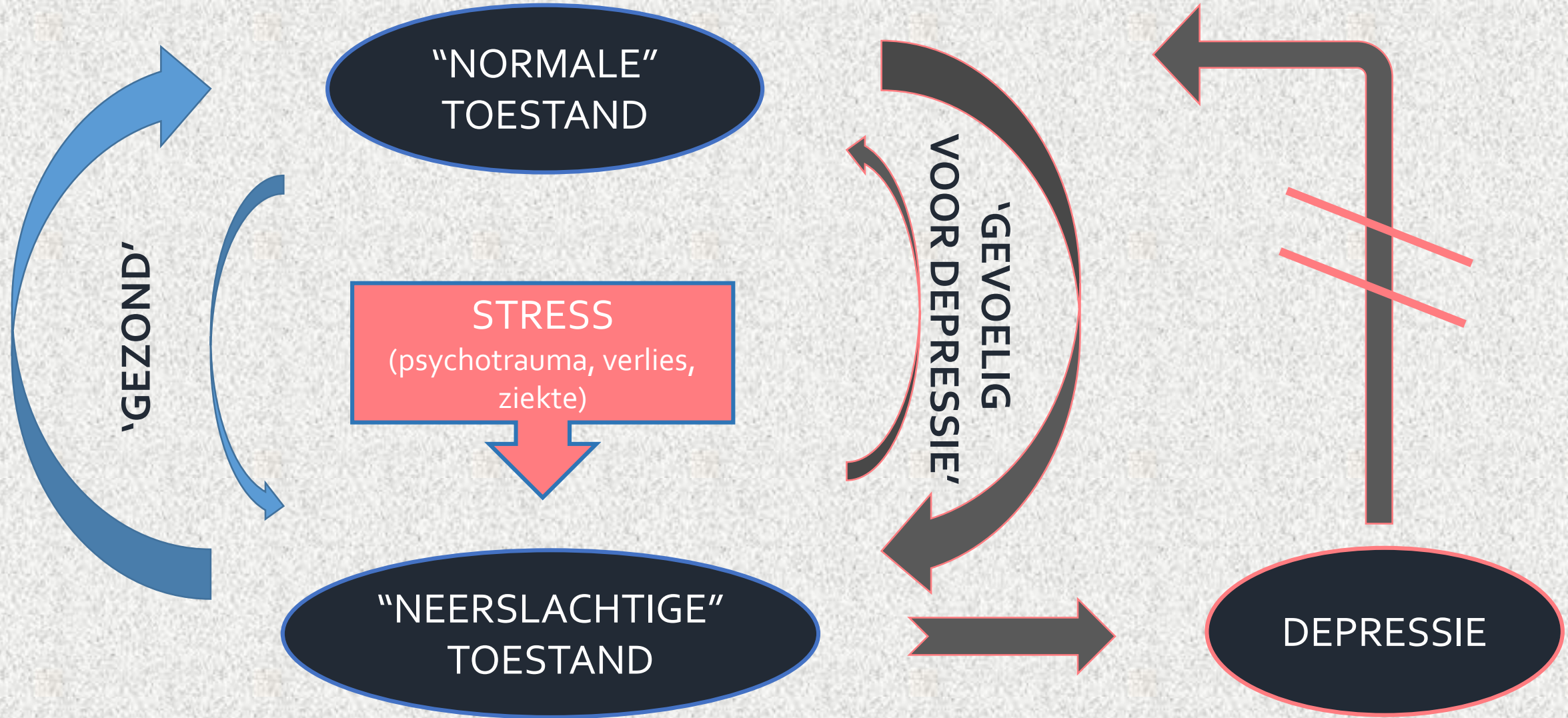

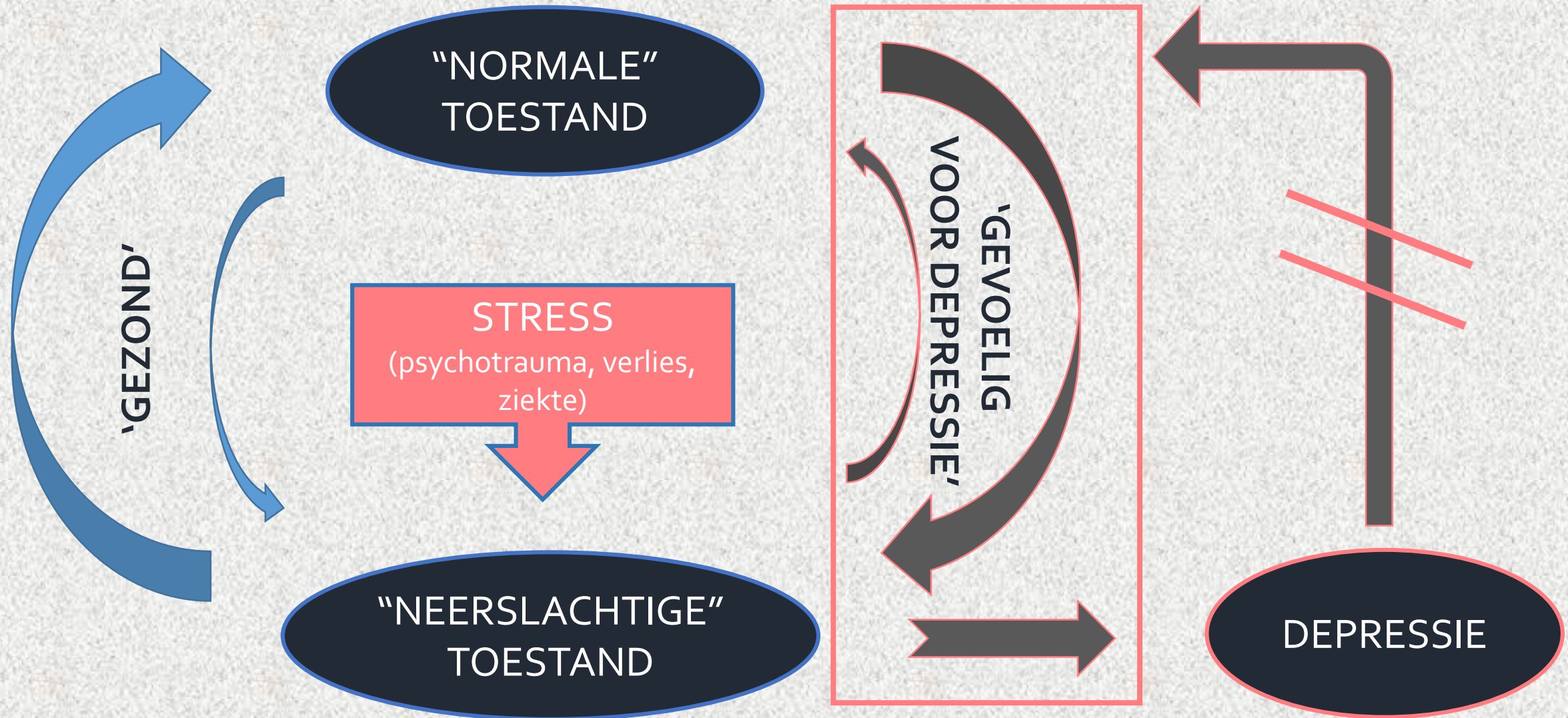
terugvalkans:
40 – 75%;
chronisch:
10 - 15%

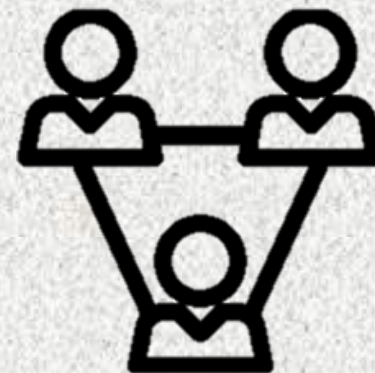
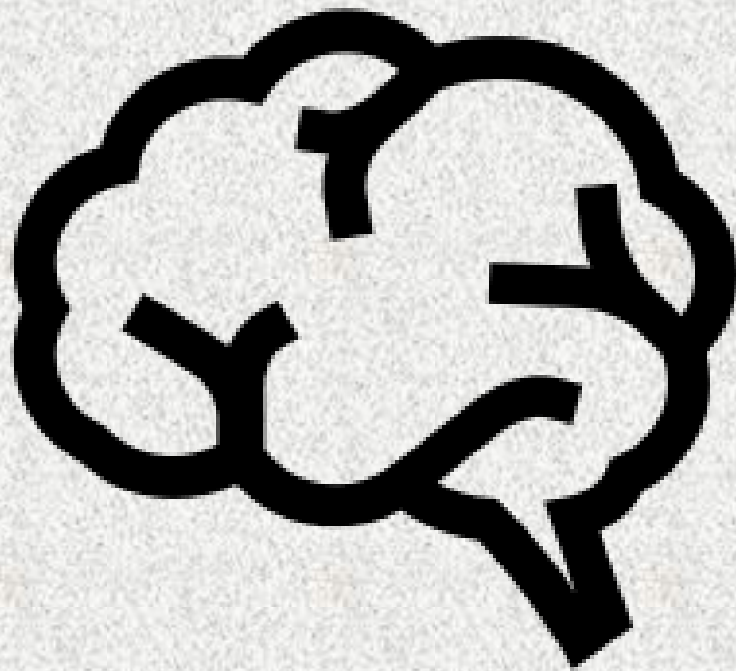
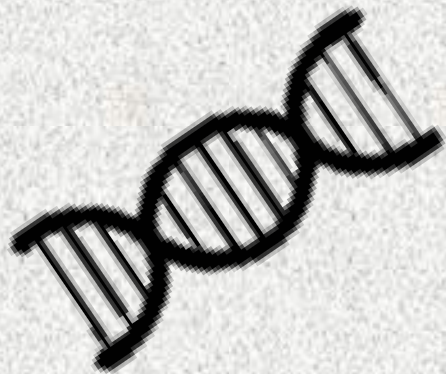

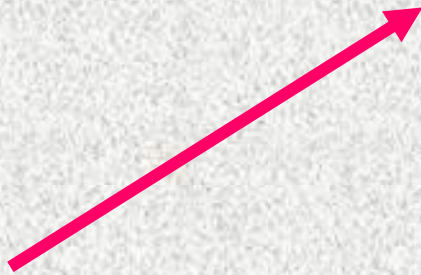
De 'fuik' van depressie

De 'fuik' van depressie

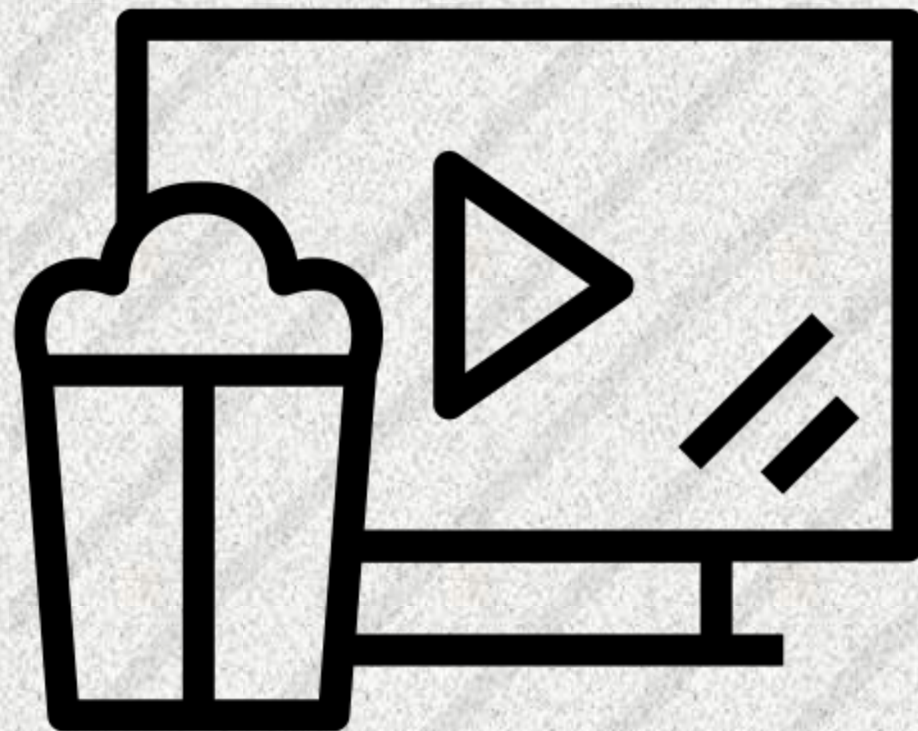

Bockting et al., 2009; 2015

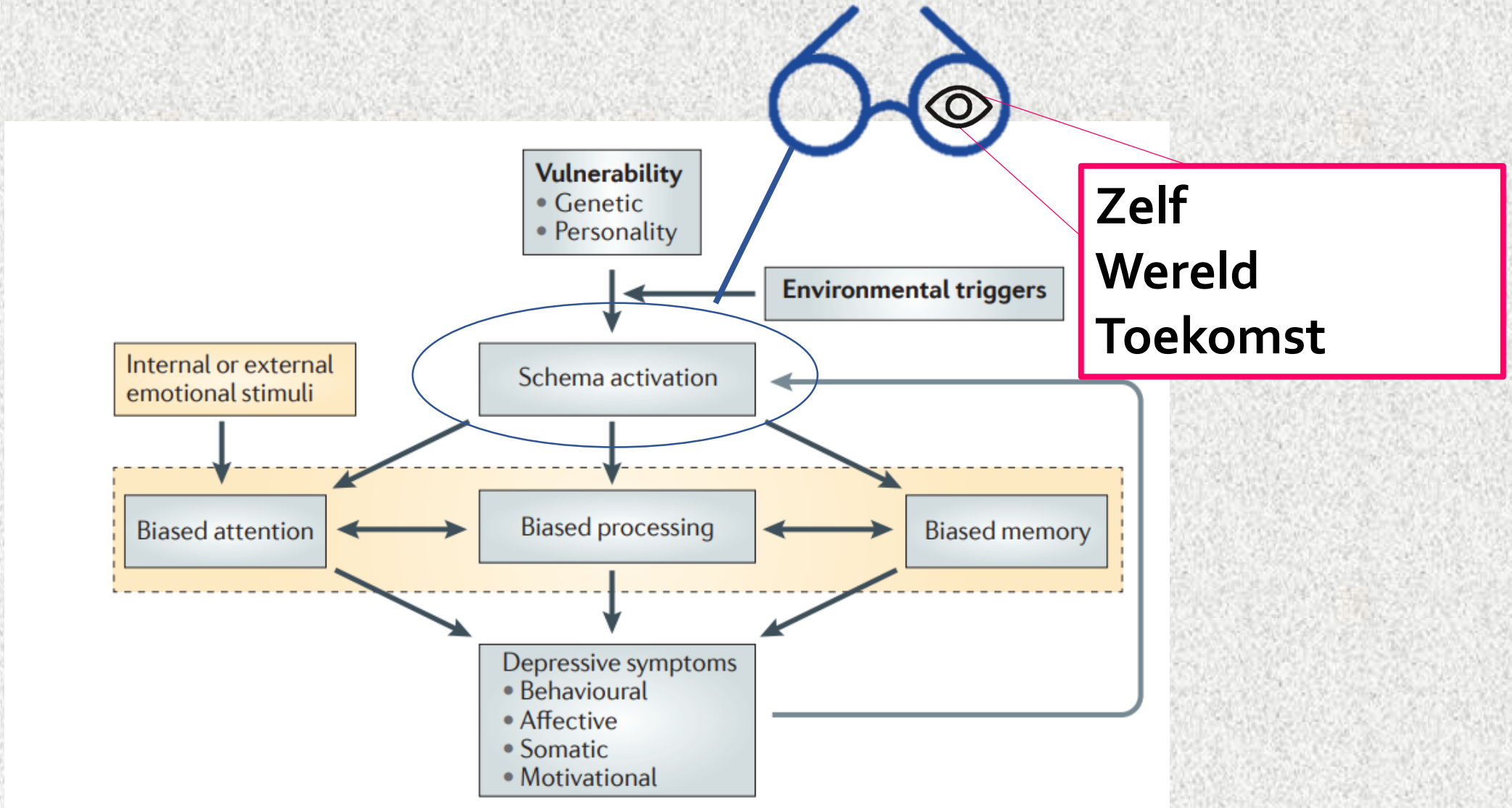

ONDERZOEKSVRAGEN:

- Welke 'rest'-abnormaliteiten hangen samen met terugval?
- Welke veranderingen in hoe emotionele informatie verwerkt wordt kunnen verklaren dat mensen na de therapie minder snel terugvallen? M.a.w. Wat is er nodig om weerbaarheid te vergroten?
- Kunnen we ook voorspellen voor wie therapie werkt, het liefst zonder gebruik van imaging?

ONDERZOEKSVRAGEN:

- Welke 'rest'-abnormaliteiten hangen samen met terugval?
- Welke veranderingen in hoe emotionele informatie verwerkt wordt kunnen verklaren dat mensen na de therapie minder snel terugvallen? M.a.w. Wat is er nodig om weerbaarheid te vergroten?
- Kunnen we ook voorspellen voor wie therapie werkt, het liefst zonder gebruik van imaging?

NEWPRIDE STUDY – PCT effects

Screening

Informed consent, questionnaires, clinical interview

Remitted recurrent
MDD patients
n=50

Baseline – T0

Questionnaires, tasks, MRI session

Randomization

8 sessions PCT

n=25

waiting list

n=25

3 months follow-up – T1

Questionnaires, tasks, MRI session, clinical interview

18 months follow-up – T2

Questionnaires, clinical interview

NEWPRIDE STUDY – PCT effects

Screening

Informed consent, questionnaires, clinical interview

Remitted recurrent
MDD patients
n=50

Baseline – T0

Questionnaires, tasks, MRI session

Randomization

8 sessions PCT

n=25

waiting list

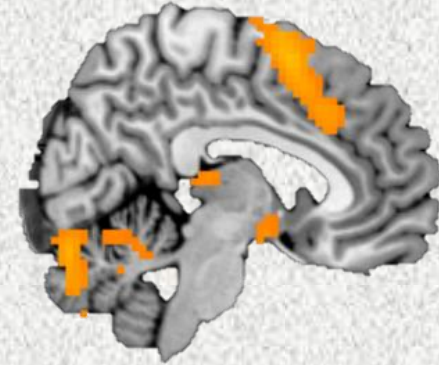
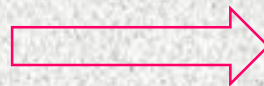
n=25

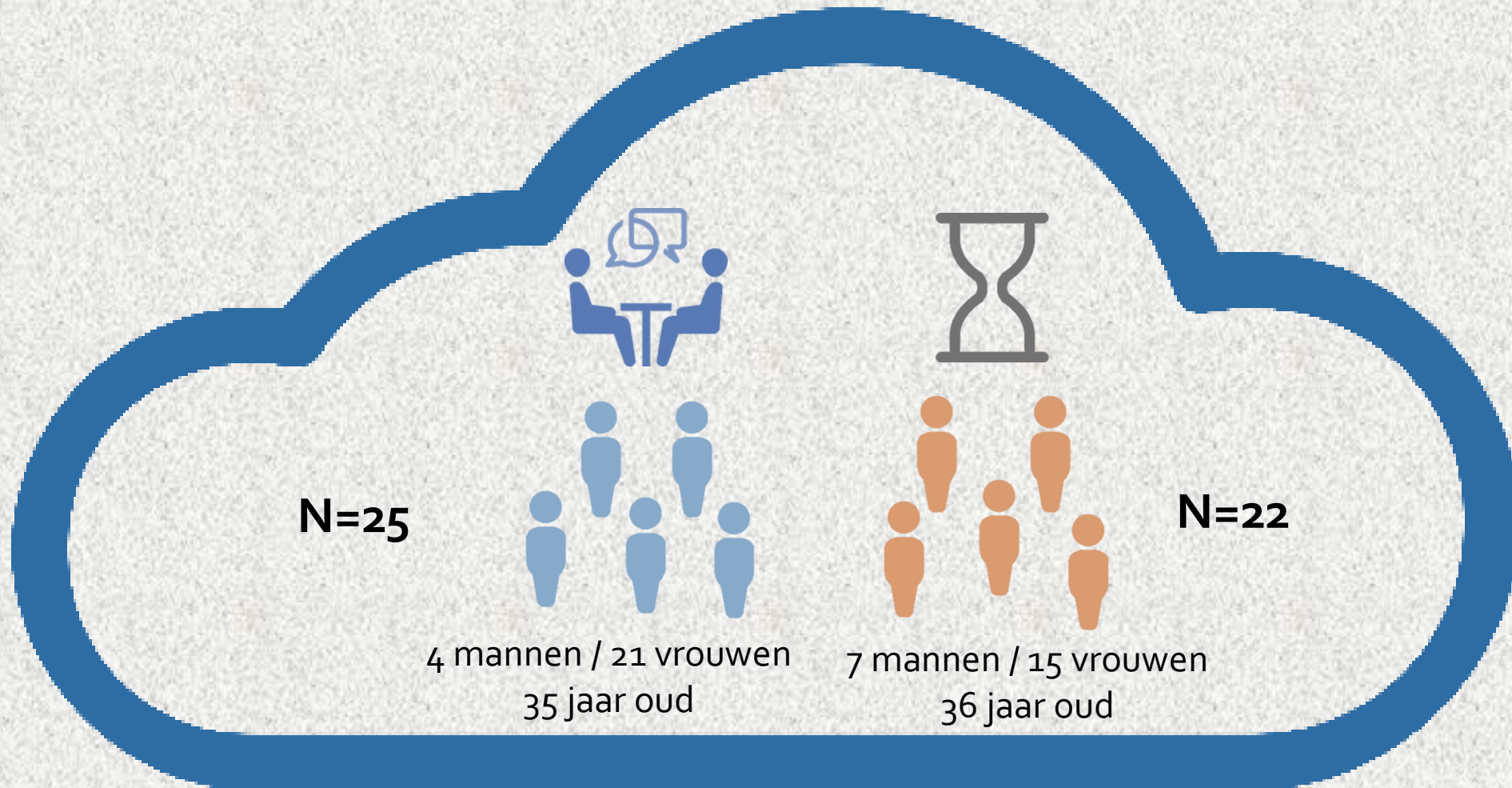
3 months follow-up – T1

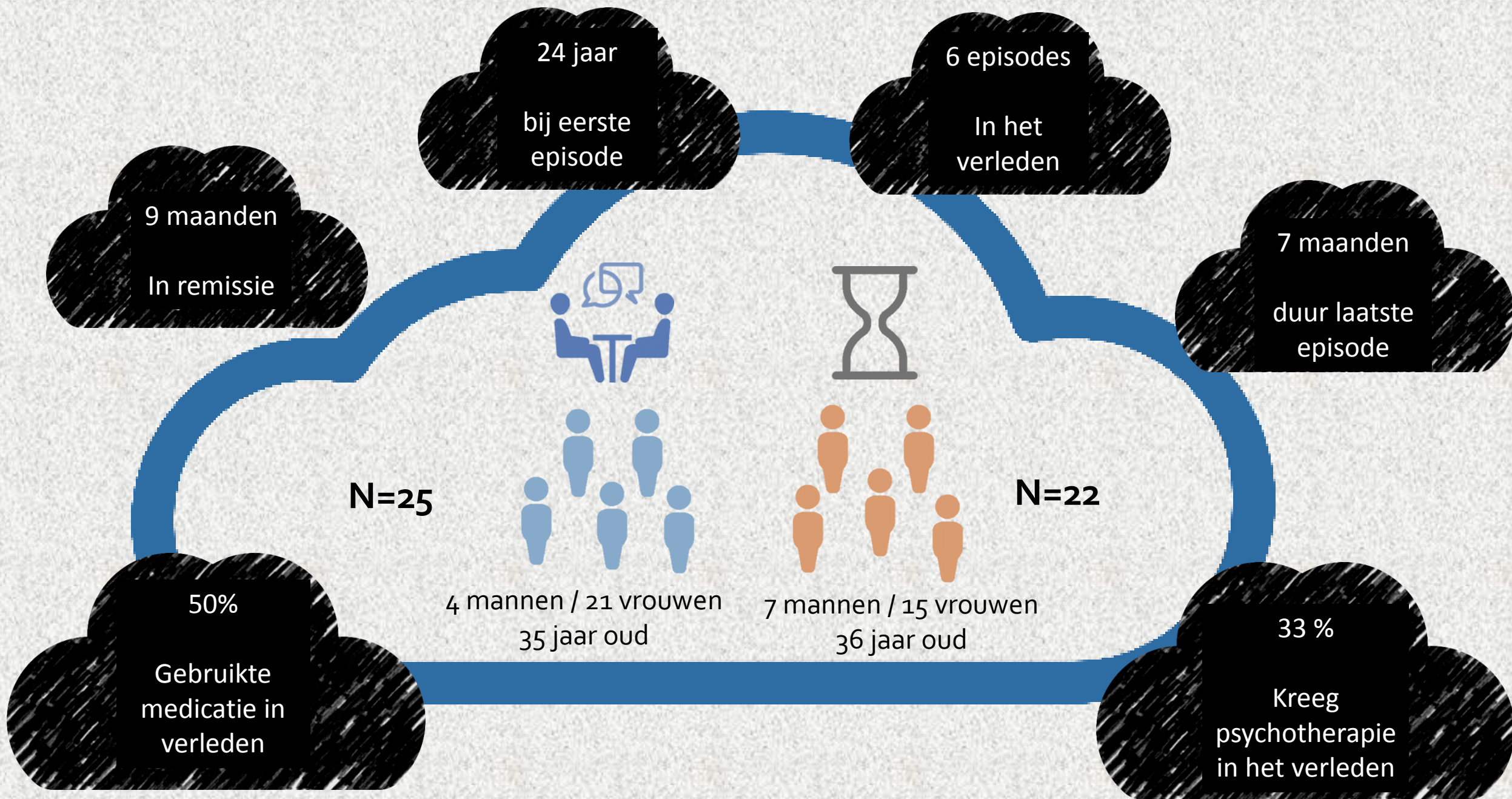
Questionnaires, tasks, MRI session, clinical interview

18 months follow-up – T2

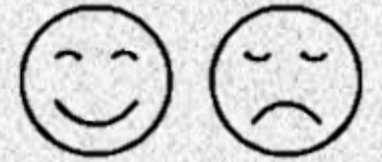
Questionnaires, clinical interview

Effect van PCT op stemming & affect

DEPRESSIEVE SYMPTOMEN

PLEZIERBELEVING

TERUGVAL?

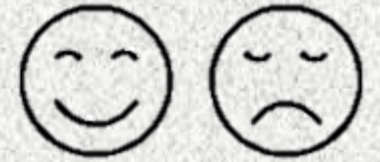
3M	0	4
18M	3	9
	(10 mnd)	(5 mnd)

NEGATIEF AFFECT

POSITIEF AFFECT

Effect van PCT op stemming & affect

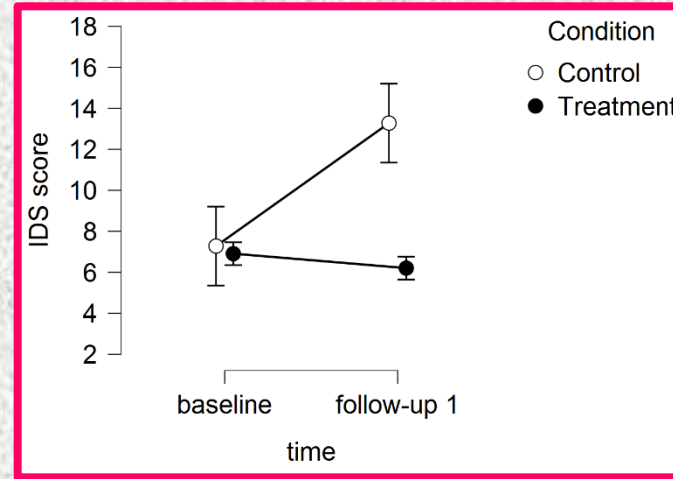

TERUGVAL?

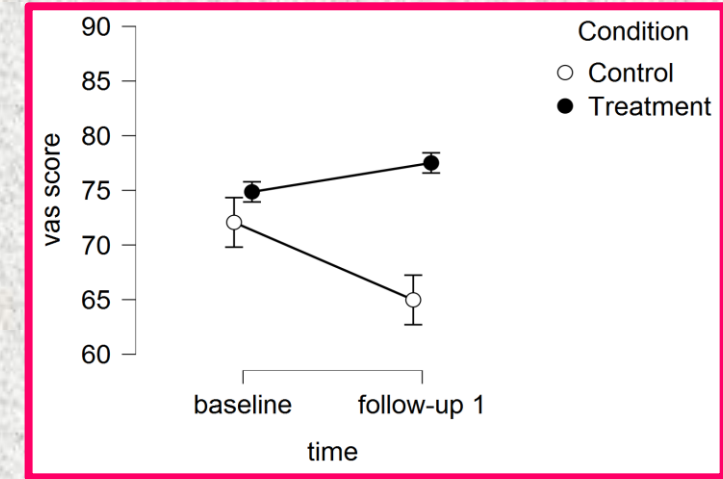

3M	0	4
18M	3	9
	(10 mnd)	(5 mnd)

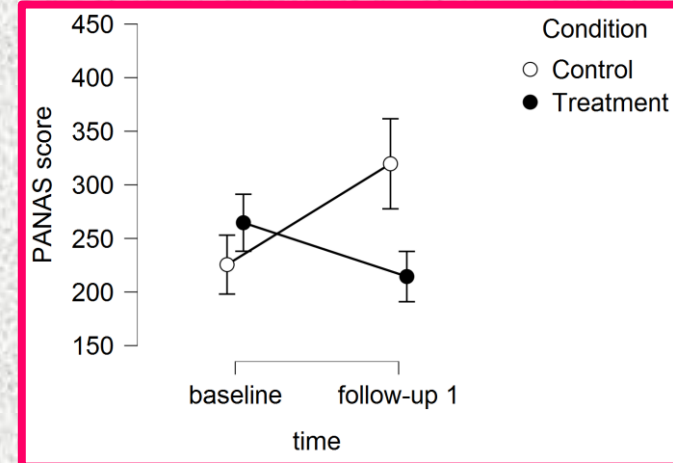
DEPRESSIEVE SYMPTOMEN

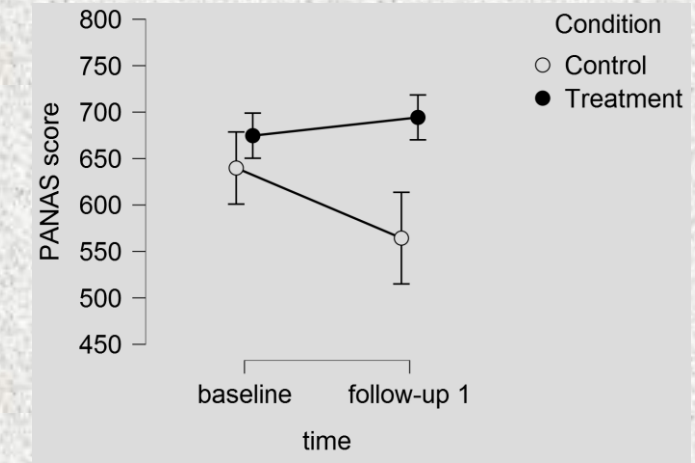
PLEZIERBELEVING

NEGATIEF AFFECT

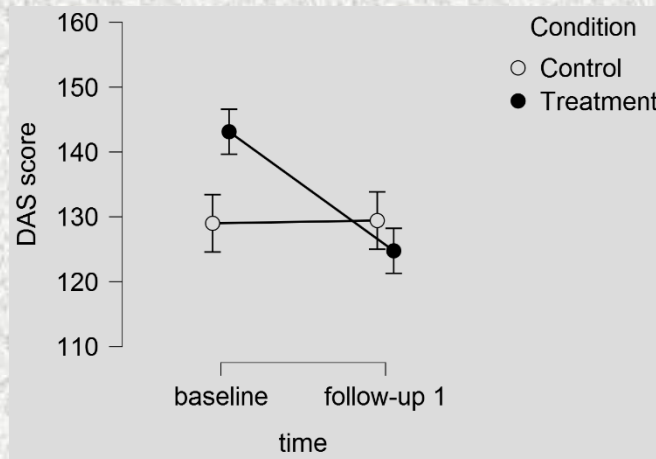
POSITIEF AFFECT

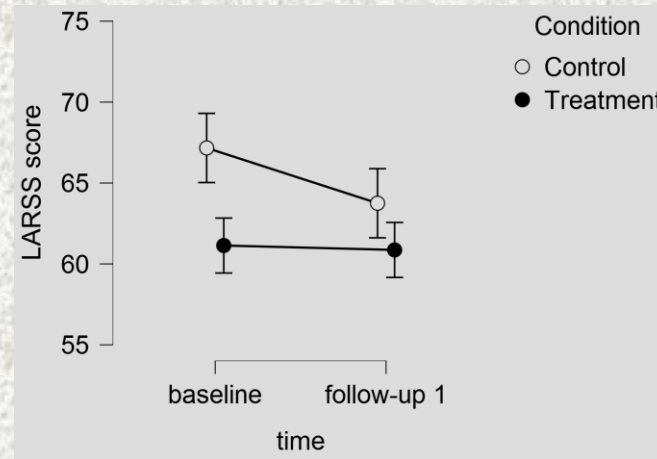
Geen effect van PCT op negatieve gedachten

Dysfunctionele negatieve
gedachten

Piekeren - negatief

Effect van PCT op positieve zelf-gerelateerde gedachten

Specifieke gedachte

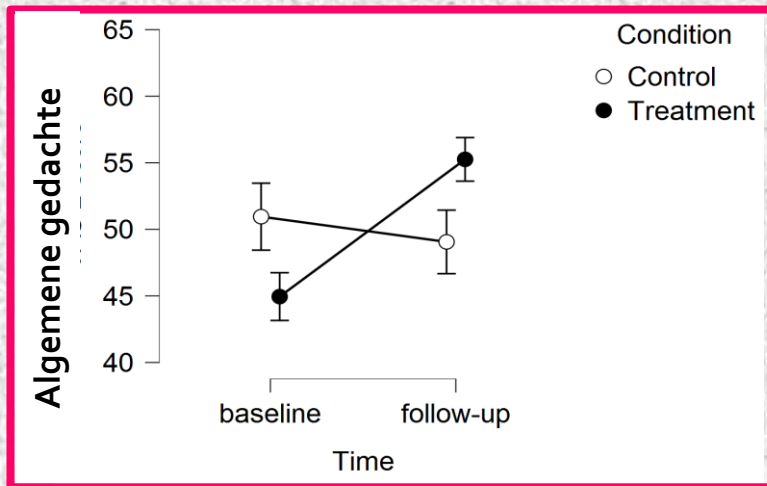
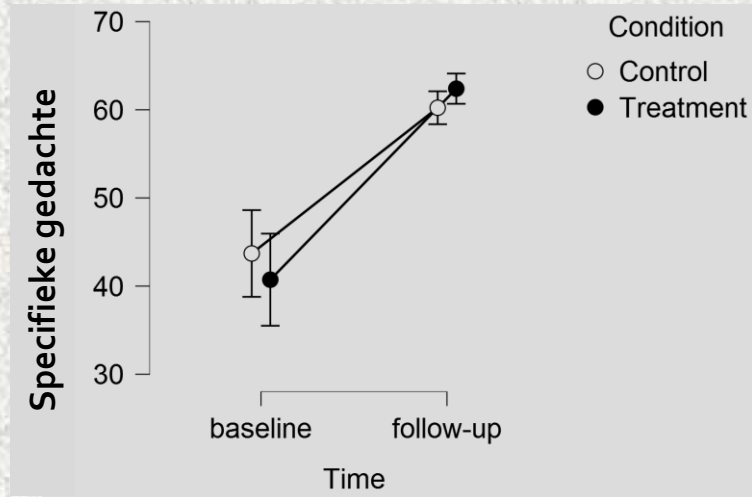
Algemene gedachte

"Je hebt in een café afgesproken met een vriend die je al even niet hebt gesproken. Wanneer je op de afgesproken tijd het café binnenkomt, zie je dat je vriend er al is. ["je voelt je blij"]"

Specifieke gedachte: "ik ben een goede vriend".
Algemene gedachte: "ik ben een waardevol persoon"

Effect van PCT op positieve zelf-gerelateerde gedachten

"Je hebt in een café afgesproken met een vriend die je al even niet hebt gesproken. Wanneer je op de afgesproken tijd het café binnenkomt, zie je dat je vriend er al is. ["je voelt je blij"]

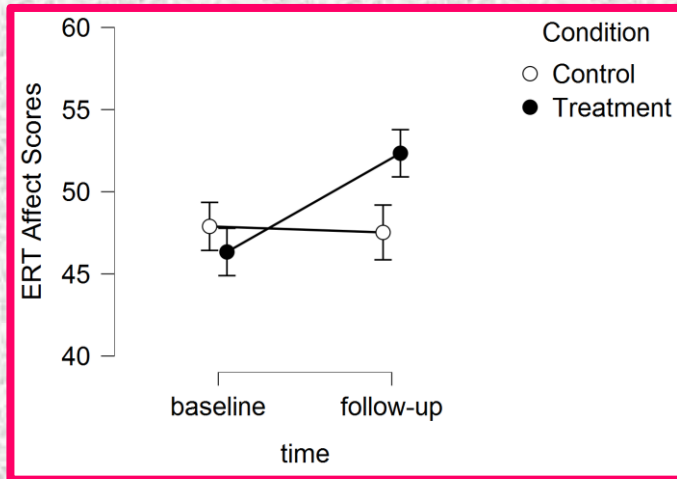

Specifieke gedachte: "ik ben een goede vriend".
Algemene gedachte: "ik ben een waardevol persoon"

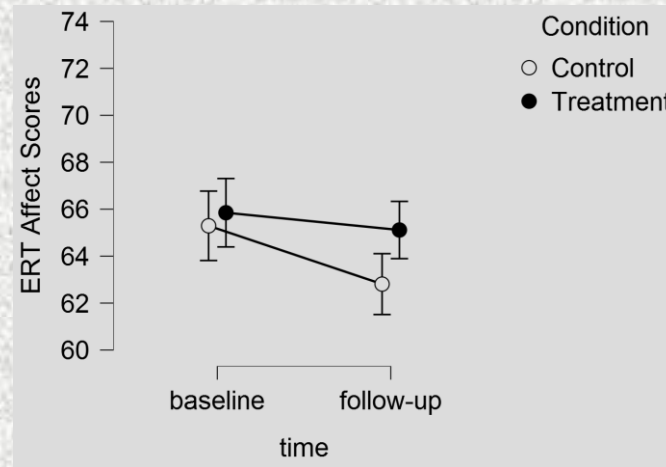
Effect van PCT op emotie-regulatie

REACTIVITEIT NEGATIEF
AFFECT

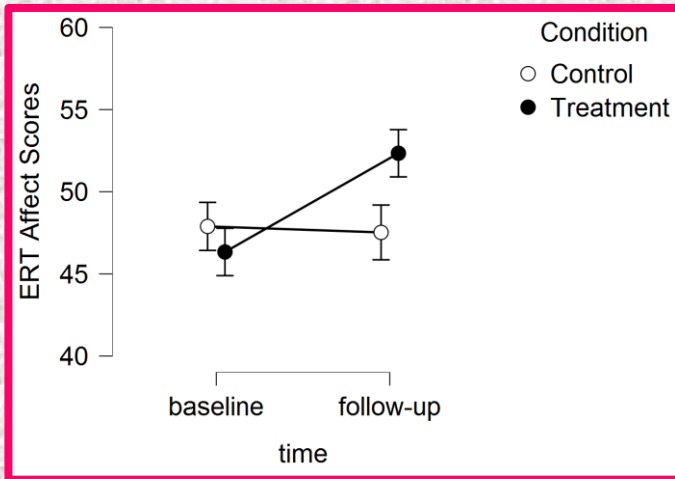
REACTIVITEIT POSITIEF
AFFECT

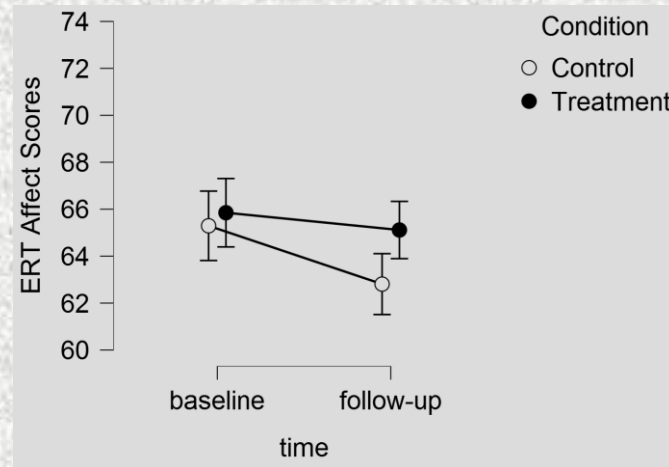
Effect van PCT op emotie-regulatie

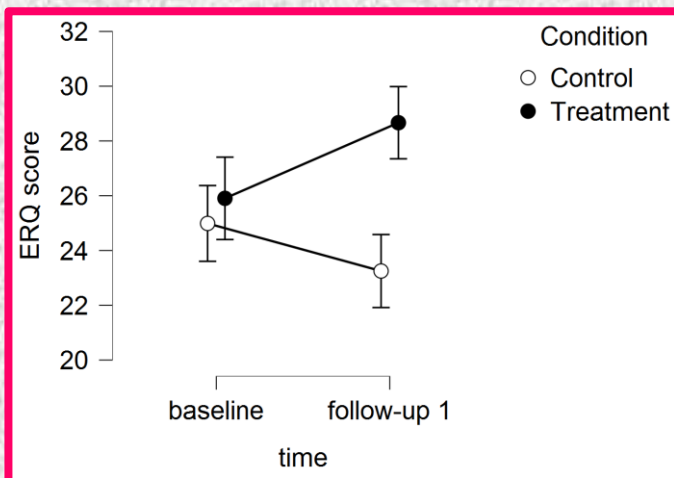
REACTIVITEIT NEGATIEF
AFFECT

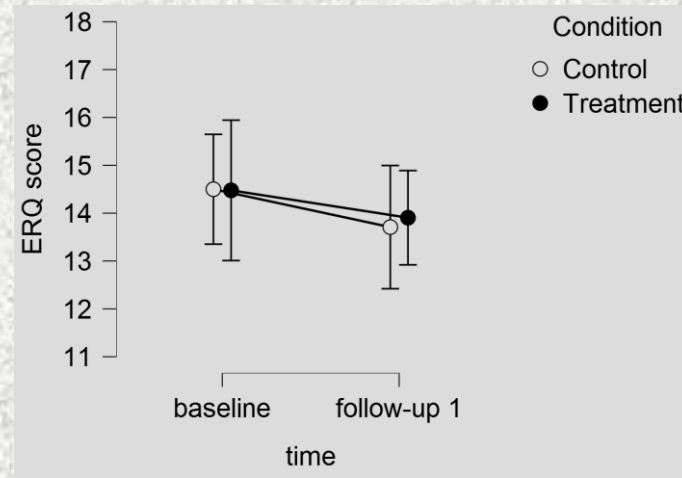
REACTIVITEIT POSITIEF
AFFECT

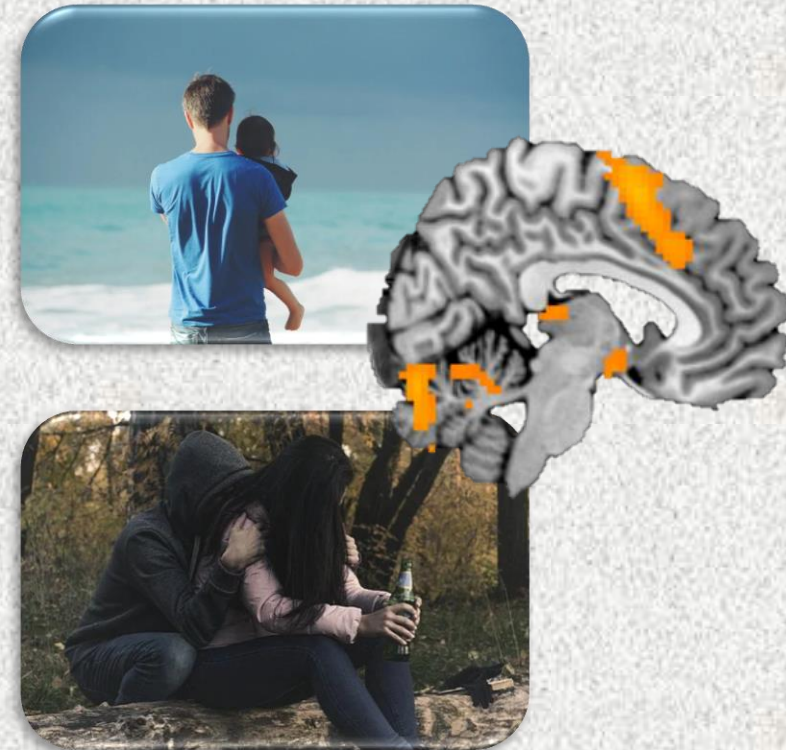
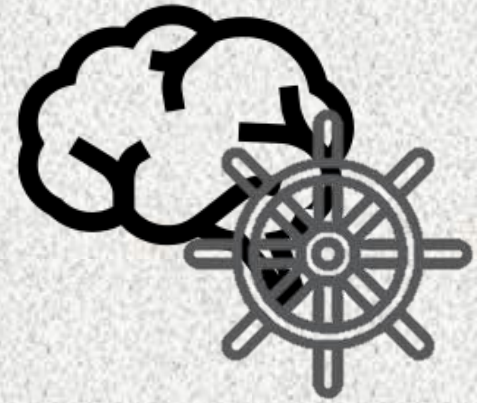
GEBRUIK VAN
HERINTERPRETATIE

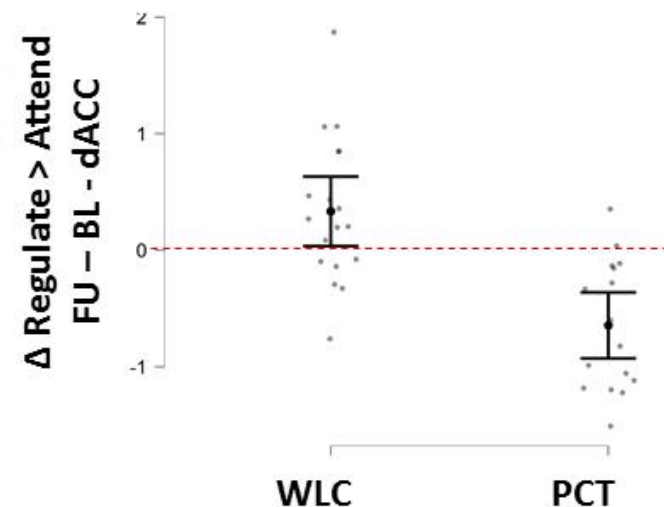
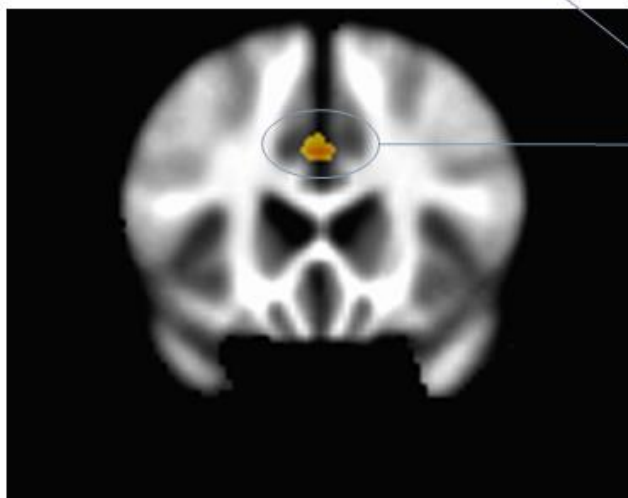
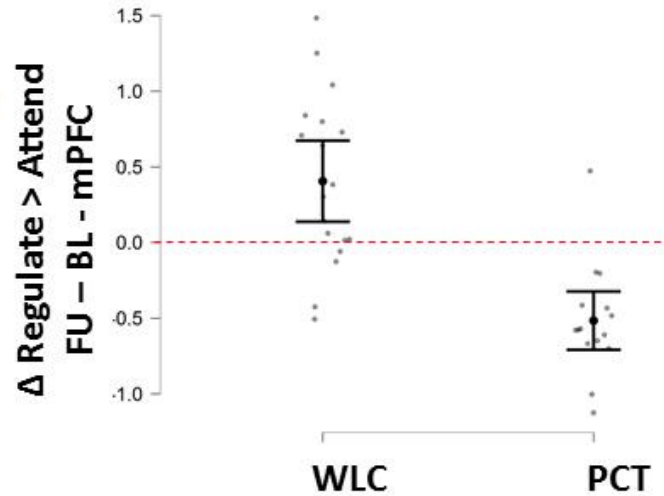
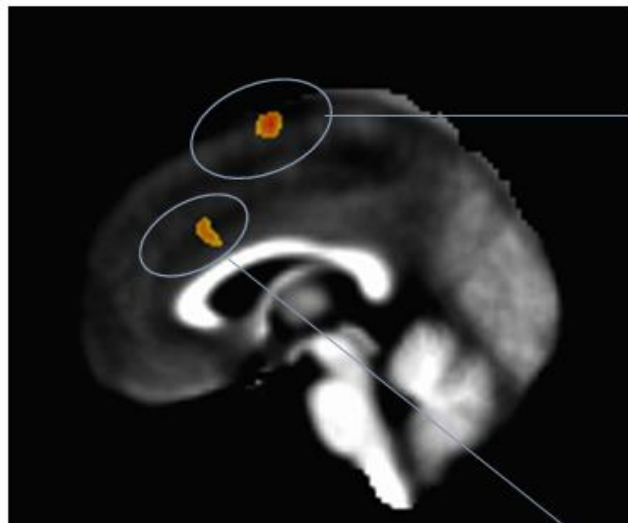
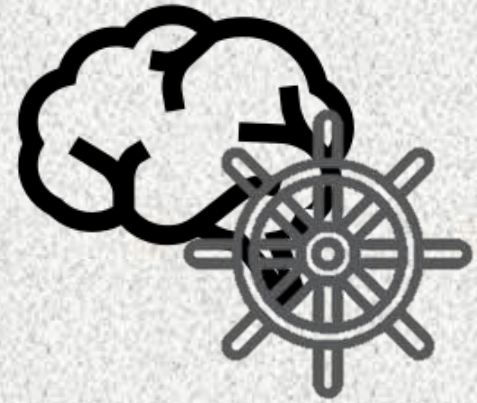
GEBRUIK VAN
ONDERDRUKKING

Effect van PCT op breinactivatie tijdens het bijsturen van emotie

Effect van PCT op breinactivatie tijdens het bijsturen van emotie

SAMENVATTING EFFECTEN PCT

Stabilisatie van
depressieve symptomen
&
plezier

Toename van reactiviteit
van algemene positieve
zelf-gerelateerde
gedachten

Toename van gebruik
van herinterpretatie

Reactiviteit van negatief
affect neemt af

Minder controle-
bronnen nodig om
(positieve) emoties te
versterken

Betekenis:

- Veranderingen in aanwending frontale schors en reactiviteit van gedachten en affect spelen een rol in het stabiliseren van de stemming, wat een rol kan spelen in lange termijn beschermende effect.
- Verandering in positieve gedachten en aanwending van de frontale schors tijdens versterken van positieve gevoelens relateerden aan meer positief affect en minder negatief affect.
- Hiermee lijkt PCT zou een “cross-valence” effect te hebben, waarbij compensatoire vaardigheden gerelateerd aan positieve emoties kunnen beschermen tegen negatieve gedachten en emoties in het dagelijks leven.

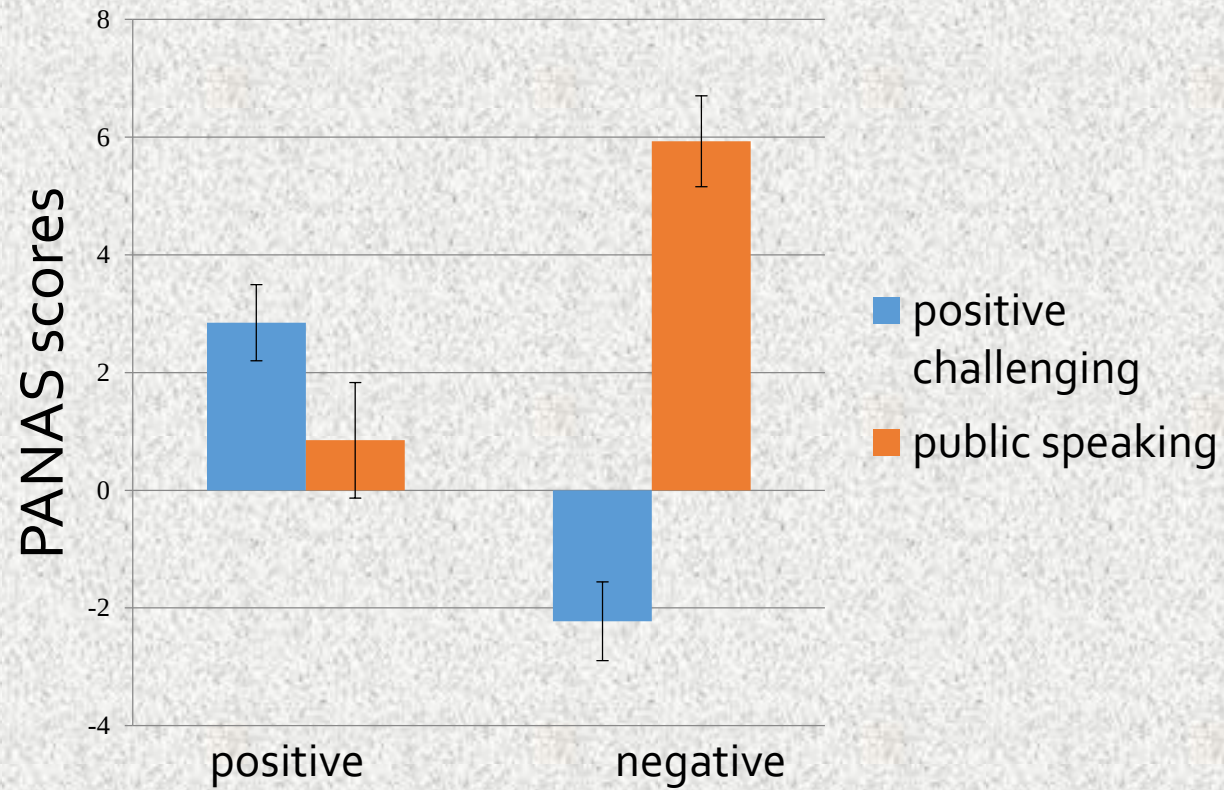

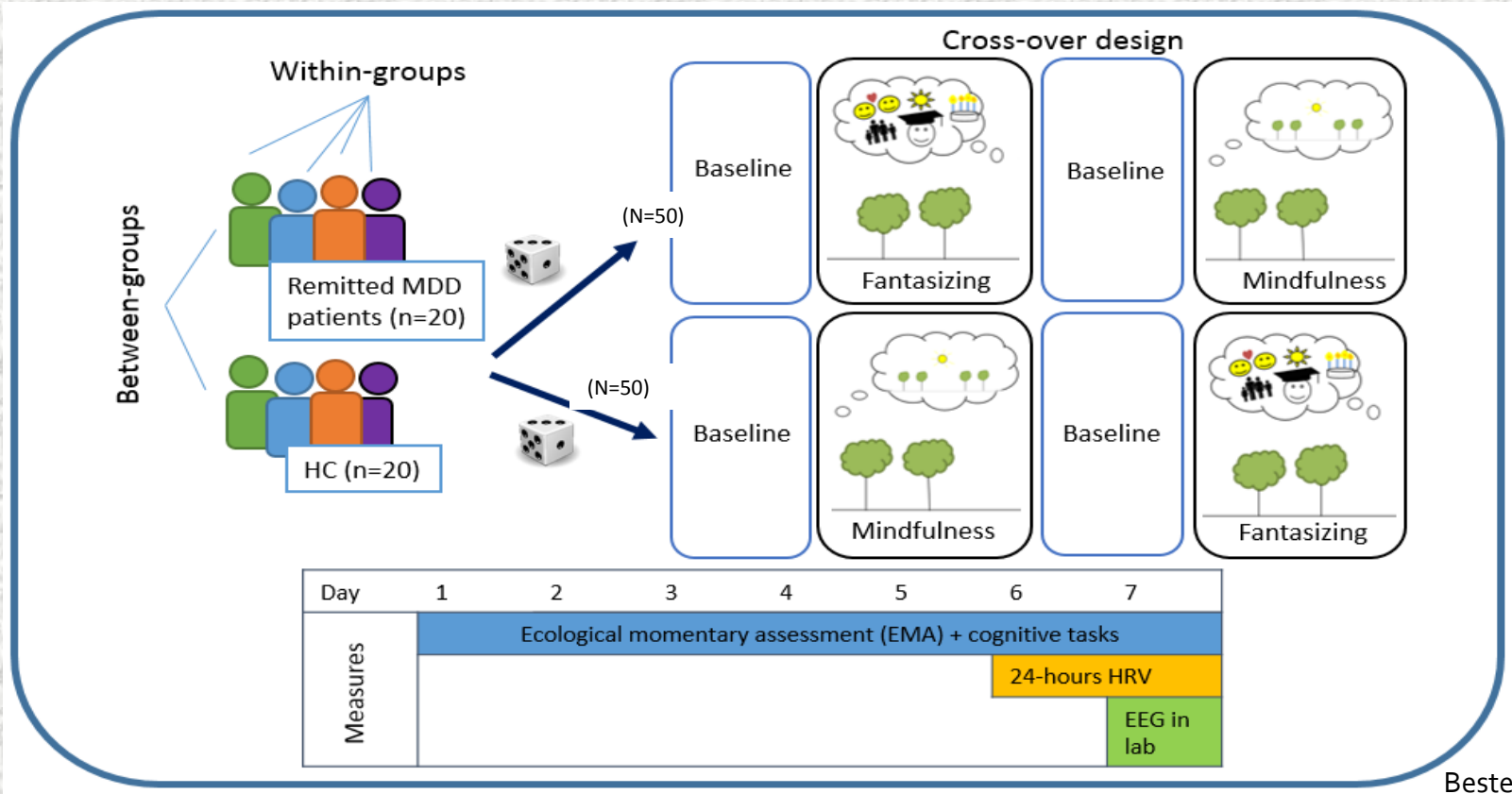
Openstaande vragen:

- Hoe specifiek is dit voor PCT?
- Welke veranderingen zijn van belang voor terugval, op individueel niveau?
- Welke pre-therapie karakteristieken voorspellen succes?
- Welke elementen van de therapie zijn het belangrijkste?

nationale
wetenschaps
agenda

DANK U

m.j.van.tol@umcg.nl

